

VÝUKA PRVNÍ POMOCI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH S VYUŽITÍM MODERNÍ TECHNIKY

EDUCATION OF FIRST AID USING MODERN TECHNOLOGY AT BASIC SCHOOLS

Petr KUNÁŠEK

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá otázkou výuky první pomoci na základních školách. Je zde představen vývoj a změny vyučovacích metod od 30. let 20. století po současnost.

Nechybí zde pohled do oblasti české legislativy. Zejména jde o český rámcový vzdělávací program. Dle tohoto dokumentu jsou v práci představeny jednotlivé předměty, v kterých musí být výuka první pomoci vyučována a zároveň je zde vykreslen i jejich rozsah. Tyto údaje jsou dále porovnávány s vybraným školním vzdělávacím programem.

Dále jsou zde prezentovány nové a moderní způsoby, kterými je možno výuku první pomoci na základních školách vyučovat.

V praktické části je proveden výzkum, který zjišťuje úroveň znalostí první pomoci na vybrané základní škole. Data z výzkumu jsou následně analyzována a na základě chyb, kterých se žáci dopouštěli nejčastěji, je navržen multimedialní výukový počítačový program. Hotový software, jehož úkolem je především seznámit žáky s první pomocí při úrazu, je následně generován do podoby elektronického online kurzu.

Abstract

This dissertation deals with the question of teaching first aid at primary schools. There is presented development and changes of teaching methods since the 30th of the 20th century to the present.

There is also included a view of the Czech legislation. Especially, The Framework Educational Programme. According to this document there are presented particular subjects, in which the first aid should be taught and there is also described their contents. These data are then compared with the selected School educational programme.

There are also mentioned new and modern ways of teaching first aid at basic schools.

In the practical part of this work, there is a research on the first aid knowledge at one chosen basic school. The results are then analyzed and according to the mistakes, which students mostly make, is designed a multimedia educational computer program. The finished software is afterwards generated into electronic online course, which should familiarize students with first aid in case of injury.

ÚVOD

Téma první pomoc je mi velmi blízké, neboť jsem tři roky studoval na Fakultě zdravotnických studií, obor zdravotnický záchranář. Při psaní bakalářské práce jsem se zabýval problematikou první pomoci na základních školách. Během letních prázdnin jsem působil jako zdravotník na dětském táboře, dále také jako lektor kurzu první pomoci v Plzeňských městských dopravních podnicích. Od ledna 2011 pracuji jako záchranář na plzeňské záchranné službě, kde navíc od nového roku vykonávám funkci oblastního lektora pro výuku nových záchranářských postupů.

Jedním z důvodů mého nynějšího studia na fakultě pedagogické je má snaha přiblížit první pomoc dětem na základních školách.

Své vědomosti získané z fakulty zdravotnických studií jsem se snažil uplatnit i při studiu fakulty pedagogické. Tento záměr se mi během dvouletého studia povedl naplnit jak teoreticky, tak prakticky.

Například již během prvního ročníku jsem se snažil vytvářet podklady pro budoucí diplomovou práci v předmětech počítačem podporovaná výuka. Při plnění pedagogických praxí mi bylo dovoleno vyučovat děti právě první pomoci. Studium pedagogiky a psychologie jsem navíc získal vědomosti, jak dříve nabyté zkušenosti a vědomosti dětem předat. Všechny poznatky bych nyní rád shrnul ve své diplomové práci.

CÍLE

- Získání teoretických poznatků týkajících se výuky první pomoci na základní škole.
- Zjistit úroveň znalostí první pomoci na vybrané základní škole.
- Analyzovat zjištěnou úroveň znalostí.
- Vytvořit pomůcku, dle které bude možno první pomoc na základní škole vyučovat.
- Konzultovat obsah diplomové práce s odborníky.

STRUČNÉ SHRNTÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ve své diplomové práci jsem se v teoretické části zabýval charakteristikou první pomoci. Definovali a vysvětlili jsme, co je to první pomoc, zdravotnická první pomoc a technická první pomoc.

Pomocí odborníka z oboru práv jsem nahlédl do legislativy hovořící o povinnosti poskytnutí první pomoci. Zde jsme se zaměřili především na otázku, zda je i nezletilé dítě povinné poskytnout první pomoc a zda může být v případě neposkytnutí PP i nějak stíháno.

V další části jsem pohledem do historie nahlédl do období počátků výuky první pomoci v ČR. Poté jsem se pozvolným přechodem z dob minulých přesunul do současnosti. Zde jsem se zaměřil především na legislativu, která vymezuje povinnost vyučovat první pomoc na základních školách. Zaměřil jsem se především na rámcový vzdělávací program, kde jsem vcelku detailně rozebral jednotlivé body, týkající se výuky první pomoci na základních školách. Poznatky z RVP jsem se poté pokusil porovnat s vybraným školním vzdělávacím programem.

V další kapitole jsem nahlédl do jednotlivých vyučovacích metod, které se v pedagogice používají. Vybrané výukové metody jsem se pokusil aplikovat na výuku první pomoci. Vzhledem k tomu, že se práce zabývala moderními způsoby výuky první pomoci, pokusil jsem se nastínit i možný vývoj a směr, kterým by se výuka první pomoci mohla v budoucnu odevírat.

V poslední kapitole, zařazené v teoretické části, jsem se zabýval prevencí dětí před možnými úrazy.

Těmito výše zmíněnými informacemi, jsem načerpal teoretické poznatky týkající se výuky první pomoci na základní škole, což bylo prvním cílem této práce.

V další části jsem se snažil splnit druhý cíl - zjistit úroveň první pomoci na vybrané základní škole. Úroveň znalostí byla zkoumána na 15. ZŠ v Plzni pomocí dotazníkového šetření.

Třetího cíle bylo dosaženo analyzováním dotazníků. Analýza byla vytvořená na PC pomocí softwarového balíku Microsoft Office 2007, kde byly také vytvořeny jednotlivé grafy. Úroveň znalostí byla spíše slabšího charakteru. Hypotéza stanovená na počátku mé práce se ukázala být opodstatněná. Většina dotazovaných žáků nedokázala zodpovědět dodaný dotazník s více jak 50% úspěšností.

1. Pro přivolání záchranné služby je v ČR nejlepší volat číslo:

155 158
 112 150

2. Jaká je správná frekvence stlačení hrudníku při srdeční masáži dle doporučení z roku 2010:

30 stlačení za minutu. 90 stlačení za minutu.
 75 stlačení za minutu. 100 - 120 stlačení za minutu.

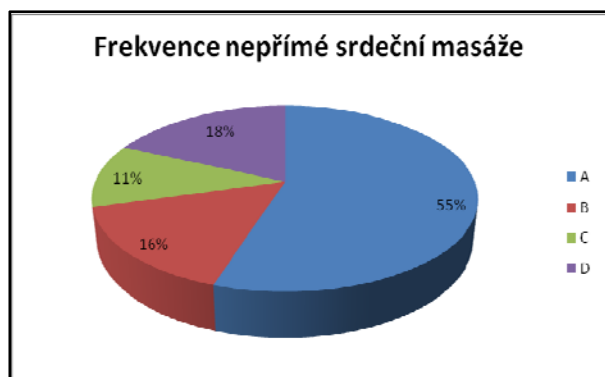
3. Kterou informaci je nejdůležitější sdělit, při volání na tísňovou linku:

Své jméno.
 Jméno postižené osoby.
 Kde přesně se událost stala.
 Co nejlépe popsat, co onemocnění, či úrazu předcházelo.

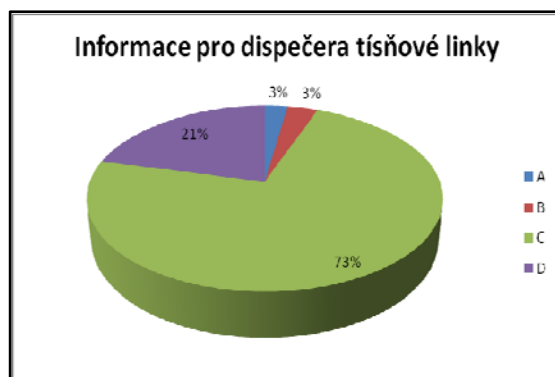
Obr. 1. Náhled dotazníku

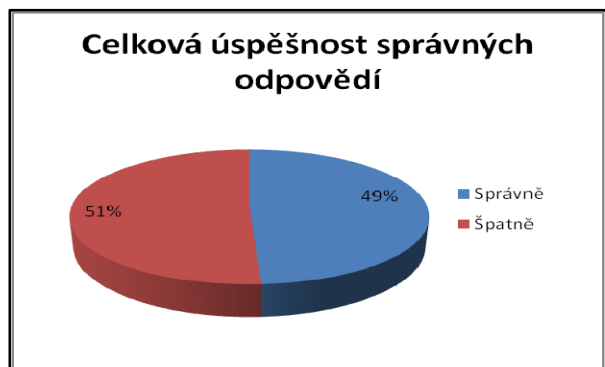
Graf 1. Číslo tísňové linky

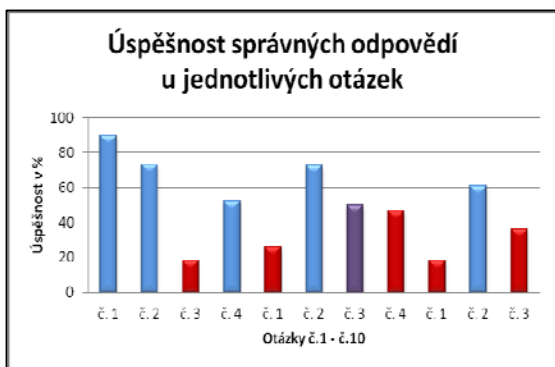
Graf 2. Frekvence nepřímé srdeční masáže

Graf 3. Informace pro dispečera

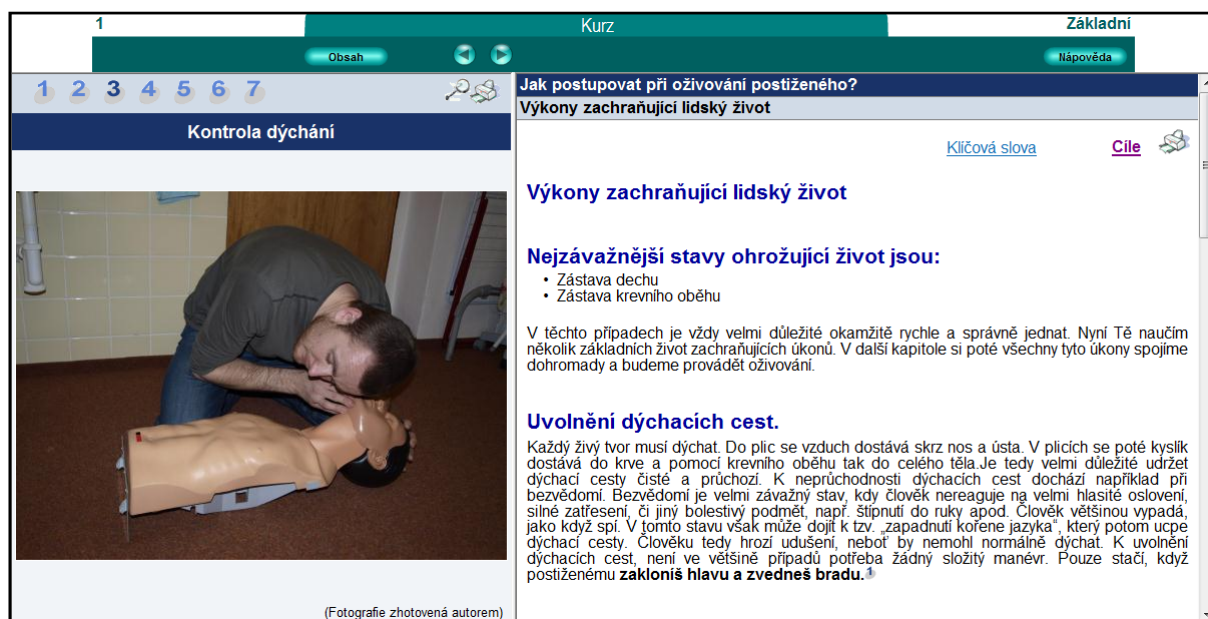

Graf 4. Celková úspěšnost

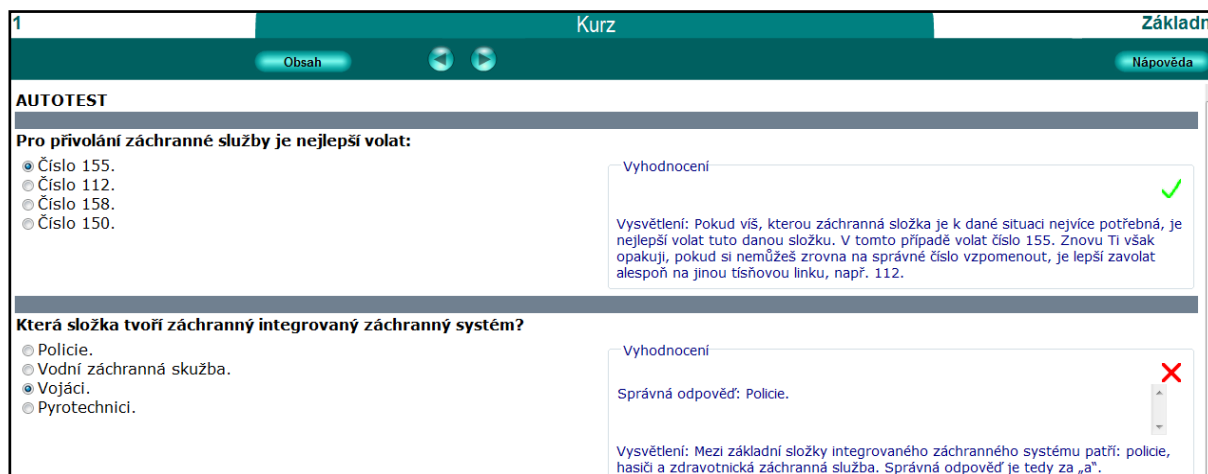

Graf 5. Úspěšnost správných odpovědí

V druhé části je vytvořen výukový program v autorském prostředí ProAuthor. Ten se zaměřuje především na chyby, kterých žáci v předchozím průzkumu dopustili. Celý program je navržen tak, aby splňoval didaktické zásady a byl dobře pochopitelný zejména dětem 2. stupně ZŠ. Hotový program je koncipován jako E-learningový online kurz, který byl darován škole, na které byl výzkum proveden. Navíc byl celý program umístěn na webové stránky a je tak volně použitelný pro kohokoliv. Tím bylo dosaženo čtvrtého cíle - vytvořit pomůcku, dle které bude možno první pomoc na základní škole vyučovat.

Obr. 2. Náhled do výukového programu

Obr. 3. Diagnostická část – autotest

Zejména praktická část, kde bylo potřeba sestavit dotazník a výukový program, vyžadovala odborné rady jak pedagogického, tak medicínského charakteru. Tyto rady mi poskytli zejména vedoucí práce, pedagog Mgr. Jan Krotký a lékař MUDr. Robin Šín. Své velmi užitečné rady poskytli také záchranáři, pracovníci tísňové linky a právníci. Konzultováním práce s těmito odborníky byl splněn pátý a poslední cíl této diplomové práce.

LITERATURA

- BYDŽOVSKÝ, J. *První pomoc*. Praha : Grada, 2004. 80-247-0680-6.
- FRANĚK, O. *Nejobvyklejší omyly při poskytování první pomoci*. [Online] 1. 23 2009. [Citace: 5. 1 2012.] http://www.zachrannaslužba.cz/propacienty/omyly_prpo.htm.
- FRANĚK, O. a spol. TANR dispečerem zvyšuje naději na dlouhodobé kvalitní přežití u netraumatické přednemocniční NZO. *Urgentní medicína*. 2, 2006.
- KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. 80-7178-253-X.
- LATORE, F. et al. *European Resuscitation Council Guidelines 2000 for Adult Advanced Life Support. Resuscitation*. 2001.
- MAŇÁK, J. a kol. *Alternativní metody a postupy*. Brno : MU, 1997. 80-210-1549-7.
- ŠIMONÍK, O. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno : MSD, 2005. 80-86633-33.
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Portál, 2007. 978-80-247-1734-0.
- Úrazy dětí. [Online] Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, 2004. [Citace: 13. 2 2012.] <http://www.uzis.cz/>.
- Základní neodkladná resuscitace. [Online] 2010. [Citace: 14. 9 2011.] <https://www.erc.edu/index.php/doclibrary/en/278/1/>.

Kontaktní adresa

Bc. Petr Kunášek, KMT FPE v Plzni, petr.kunasek@seznam.cz